

No nākamā gada Cēsu Vēstures un mākslas muzejs būs atsevišķa pašvaldības iestāde ar struktūrvienībām - Piebalgas muzeju apvienība

“Orisāre”, E.Veidenbauma muzejs “Kalāči”. Tam ir reģionālā muzeja statuss un Latvijas pašvaldības muzejos vislielākais krājums - 170 tūkstoši vienību. Patlaban Cēsu muzejs tāpat kā “Orisāre” un

“Kalāči” ir Cēsu novada Kultūras pārvaldes struktūrvienība.

Muzejiem sava iestāde

Par pārmaiņām saruna ar Cēsu novada domes priekšsēdētāja vietnieku ATI EGLIŅU- EGLĪTI un Cēsu Vēstures un mākslas muzeja vadītāju INĀRU BULU.

A.Egliņš – Eglītis: - Kad veidoja Kultūras pārvaldi, jau bija diskusijas par muzejiem, kā būtu, ja tie būtu atsevišķa iestāde. Tolaik nebijām gatavi spert tik radikālu soli, kā arī bija aizspriedumi, jo muzeju apvienība jau bijusi agrāk ar daudzām problēmām. Viena no tām - saimniecisko jautājumu risināšana, kur lauku muzeji jutušies pamesti. Toreiz spriedām un secinājām, ka muzejiem jābūt Kultūras pārvaldes pakļautībā. Taču bija skaidrs, ka tas ir pagaidu risinājums, kas nākotnē jāvērtē. Pagājis nedaudz vairāk par gadu, un muzeju darbinieki sapratuši, arī noticējuši, ka var strādāt kopā, bet atsevišķi no Kultūras pārvaldes.

Vēl arī būtiski, ka kultūras namu un muzeju risināmie jautājumi, uzdevumi ir pil-

nīgi citi. Tāpat kā bibliotēku. Cēsu Centrālā bibliotēka ir atsevišķa iestāde un apvieno visas novada bibliotēkas.

I.Bula: - Katrai atmiņu institūcijai ir savs likums, kura ietvaros tā strādā. Ir Muzeju likums, Bibliotēku likums un Kultūras centru likums. Katrai iestādei ir savi būtiski uzdevumi un mērķi.

A.Egliņš – Eglītis: - Jauno iestādi veidos valsts akreditētie muzeji. Bija diskusija, kur ir novadpētniecības muzeju, arī Āraišu arheoloģiskā muzejparka vieta. Novadpētniecības muzeji paliek kultūras namu un Kultūras pārvaldes pārziņā, bet Āraiši ir Cēsu novada Tūrisma aģentūras struktūrvienība. Tie visi kopā veido kultūras ekosistēmu, bet katrs ir atšķirīgs. Vai visiem muzejiem ir jāakreditējas? Akreditācija uzliek pienākumus, jānodrošina krājuma glabāšana, pētniecība, pieejamība. Nākotnē varam domāt par vērtību saglabāšanu, kas atrodas novadpētniecības muzejos. Tos izveidojuši ieinteresēti cilvēki, un šie muzeji ir svarīgi vietējai kopienai.

- **Kā veidosies muzeju attiecības?**

I.Bula: - Būsim pašvaldības iestāde “Cēsu Vēstures un mākslas muzejs” un divas struktūrvienības – “Orisāre” (Kārļa Skalbes muzejs “Saulrieti”, brāļu Kaudziņu “Kalna Kaibēni”, Emīla Dārziņa “Jāņaskola” un Antona Austrīņa “Kaikaši) un “Kalāči”. Muzejiem nekas nemainīsies,

bet varēs stiprināt katra kapacitāti, pētniecību, veidot vienotu stratēģiju, piedāvāt tūrismam vienotus produktus. Vienmēr esam strādājuši katrs par sevi, bet ar kopīgu redzējumu, sadarbojoties.

A.Egliņš – Eglītis: - Saimnieciskā ziņā nekas nemainīsies. Infrastruktūra ir apvienību pārvalžu pārziņā. Par to, kas atrodas esam strādājuši katrs par sevi, bet ar kopīgu redzējumu, sadarbojoties. Kultūras ministrijā būs jauna programma inovatīvu kultūras pakalpojumu radīšanai, piesaistot finansējumu, būs iespēja visos muzejos veidot jaunas ekspozīcijas. Tas būtu liels projekts, kuru izstrādā Attīstības pārvalde, protams, sadarbībā ar muzejiem. Vēl būs pieejams finansējums Igaunijas – Latvijas pārobežu programmā. Būtiskākais – sadarbība, spēja un prasme pārliecināt kolēģus pašvaldībā, lai īstenotu ieceres.

- **Katram muzejam ir interesanti piedāvājumi, ekspozīcijas un, protams, gribas uzņemt vairāk apmeklētāju.**

I.Bula: - Jāveido kopīga piedāvājumu pakete. Tūristi labprāt izvēlas gatavu produktu. Cēsu muzejam ir iestrādes sadarbībai ar tūrisma operatoriem, pieredze mārketingā.

A.Egliņš – Eglītis: -Bijušas sarunas ar Cēsu novada Tūrisma aģentūru, ka jāpopularizē muzeju piedāvājums, īpaši Piebalga, jāizstrādā jauni maršruti, kuros var gan iepazīt privātās sētas, gan muzejus. Pieredze rāda, ka kompleksā biļete ir izdevīga gan apmeklētājiem, gan tiem, kuri piedāvā pakalpojumu. Tāda ir Kosmosa izziņas centram un Cēsu muzejam.

I.Bula: - No rīta apmeklētāji ir Kosmosa centrā, pēc tam brauc uz muzeju. Ar vienu biļeti jāaptver visi muzeji.

A.Egliņš – Eglītis: - Muzeju cenrāži ir jāpārskata. Jaunajās ekspozīcijās ir ieguldīti krietni līdzekļi, tās ir saturīgas, mūsdienīgas, apmeklētāji nenožēlos, ka redzējuši.

- **Vai “Orisārei” gaidāmi jurģi?**

A.Egliņš – Eglītis: - Krājumam ir jāuzlabo glabāšanas apstākļi, tie gan nav kritis-

■ CĒSU MUZEJS.

■ "KALĀČI".

■ "KALNA KAIBĒNI".

ki, bet vajadzīgākas piemērotākas telpas. Ar apvienības pārvaldi notiek diskusija, krājuma un muzejnieku darba vietas varētu būt Vecpiebalgas muižas vai bijušās skolas ēkā. □

UZZIŅAI

Pašvaldības muzeju dibina pašvaldība vai vairākas pašvaldības. Pašvaldību muzeju nolikumos apstiprina to dibinātāji.

Muzeja pamatfunkcijas:

- muzeja krājuma komplektēšana, dokumentēšana, saglabāšana un pieejamības nodrošināšana;
- muzeja krājuma un ar to saistītās informācijas izpēte;
- sabiedrības izglītošana, izmantojot ekspozīcijas, izstādes un izglītojošas programmas, kā arī citus ar muzeja darbību saistītus komunikā-

cijas veidus.

Muzeja pamatfunkcijas tiek īstenotas atbilstoši muzeja misijai — muzeja darbības vispārīgajam mērķim, kas ietver muzeja nepieciešamības pamatojumu un informāciju par muzeja profilu jeb muzeja specializāciju, ko nosaka muzeja krājuma saistība ar noteiktu zinātņu nozari vai darbības sfēru, kā arī muzeja darbības aptverto laika posmu, teritoriju un mērķauditoriju.

(No Muzeju likuma)

Pārmaiņas nerada bažas

Piebalgas muzeju apvienības “Orisāre” vadītāja LĪVA GRUDULE:

- Gaidāmās pārmaiņas vērtēju pozitīvi. Muzejiem, iespējams, ideālais pārvaldības variants būtu Muzeju pārvalde. Taču man nav bažu, ja “Orisāres” muzejiem budžets paliek iepriekšējā līmenī. Taču, ja gribam izdarīt vairāk, īpaši pētniecībā, tad naudas vajag vairāk. Lielā iestādē tie, kas atrodas tālāk, parasti paliek pabērna lomā, bet tādu bažu nav. Kopumā muzeji vienmēr bijuši patstāvīgi, neatkarīgi no tā, kādā struktūrā bijuši. Par pār-

maiņām vairāk priecājos, nekā meklēju negatīvas nianšes. Ceru, ka mazināsies birokrātija.

Uzskatu, ja īpašums atrodas Vecpiebalgā, tad tikai saprotami, ka par to gādā apvienības pārvalde.

Jābūt sasaistei ar vietējību. Tas svarīgi arī kopienas stiprināšanai, paši esam atbildīgi par saviem muzejiem. Pretējā gadījumā esam it kā kur citur piederīgi, kā tas bija 90.gadu sākumā, kad bija Cēsu muzeju apvienība, kuras pārziņā bija arī saimnieciskie jautājumi. Tāda saimnieciskā nevedās.

Veidojot apvienības budžetu,

redzēs, ko varēs izdarīt. Neesmu tik optimistiski noskaņots par to, kā būs ar finanšu piesaisti un projektu īstenošanu.

E.Veidenbauma muzeja “Kalāči” vadītāja ANDRA KĪSE:

- Pārmaiņas neuztrauc, un tas, ka muzeji būs kopā, ir labi. Muzejiem savi uzdevumi un problēmas, kultūras centriem citas. Nav nevienam jāskaidro muzeja darba specifika. Kolēģiem ir labas, lietišķas attiecības, sadarbojamies. Saprotam, kas par ko atbildīgs, tikai jāstrādā. □

Lauku muzeju saimniecība

Aktuālākais, kas jādara “Saulrietos”, ir fasādes atjaunošana, arī logu nomaina. Pagājušā gada rudens vētra ir pabojājusi ēku. Ir gatavs projekts. “Kalna Kaibēnos” būtiskākā ir ūdens un apkures nodrošināšana. Tiek apsvērts muzeja krājumu neeksponēt, jo ir apdraudētas iespējas nodrošināt vajadzīgo mikroklimatu, lai saglabātu kultūrvēsturiskās lietas. “Kalna Kaibēnu” rentnieku mājai jāmaina jumts. “Kaikašos” jāremontē apkures sistēma un jāatjauno akas virszemes daļa. “Jāņaskolā” jāstipri-

na klēts pamati. “Kalāčos” jāplāno dzīvojamās mājas restaurācija.

Lappusi sagatavojusi SARMĪTE FELDMANE

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

MAF Mediju atbalsta fonds

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par saturu atbild projekta īstenotājs izdevniecība SIA “Cēsu Druva”.